Belijdenis voor jonge menschen die God zoeken

Henriette Roland Holst-van der Schalk

bron
Henriette Roland Holst, *Belijdenis voor jonge menschen die God zoeken*. Lankamp & Brinkman, Amsterdam 1946

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/rola003beli01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

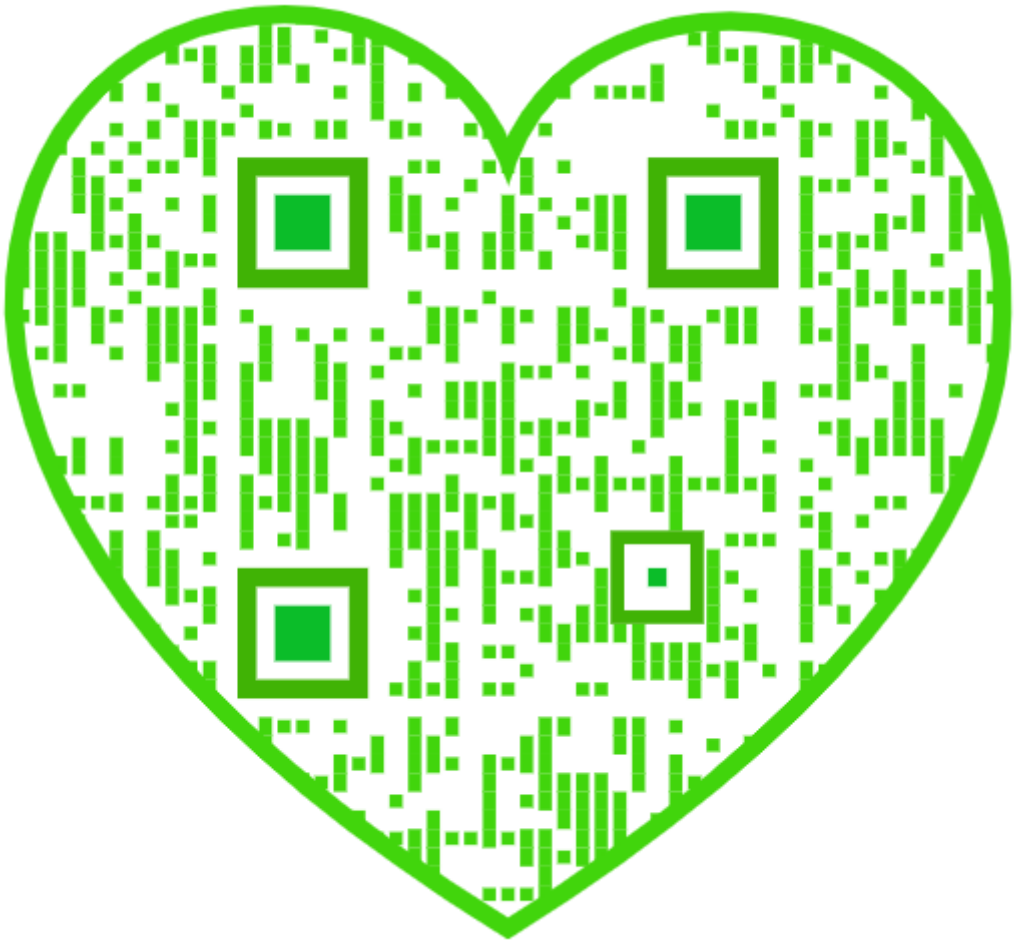

Belijdenis

De predikant spreekt eerst allen, daarna een zijner catechisanten toe, die morgen haar belijdenis zal doen.

Gij allen zult nu spoedig mij verlaten.
Ons week'lijks samenzijn komt tot een end
't Bijbellezen en 't vertrouw'lijk praten.
Wij waren zoovele jaren gewend
om elke week een uur samen te weven
aan een oneindig schoon en grootsch getouw.
Weef daaraan verder heel uw volgend leven
bestendig; weef in rood en groen en blauw;
Liefde, Hoop en Geloof, de heil'ge kleuren
lavend met kracht elk menschelijk gemoed,
het pantserend tegen 's wereld gebeuren,
het voedend als de zee de stroomen voedt,
't heelend, als goede zalf dringt in 't gebeente.

Maar eer ik u, morge' op den heil'gen dag
van Palmzondag, begroeten mag
als nieuwe leden van onze gemeente,
wil ik nog eenmaal tot elk uwer spreken
van hart tot hart en moog' mijn woord
den laatsten weerstand in u openbreken,
dat ge daarin de stem van Christus hoort.
Allen hebt ge oneindig meer ervaren
dan zij, die vóór de bitt're oorlogsjaren
opgroeiden, onbezorgd en blij.
Ge hebt gezien enkelen uwer liefsten sterven,

Ge zijt door een diep schaduwdal gegaan,
Ge hebt gezworven waar des levens werven
in de diepe doodswat'ren overgaan.
Ge hebt gevoeld uw jonge sterke lijven
worden verscheurd door fellen hongerkramp.
Bij 't kleine pitje van de olielamp
hebt g'u voelen van kou verstijven.
Maar erger dan de felle hongerknaging,
de kou, de duisternis, was 't worden ontwijd
van 't leven, door triomf van ongerechtigheid.
Immers, als lijdt gerechtigheid verlaging,
dan staat de mensch op tegen Gods gezag,
dan leeft hij met den helschen geest verbonden;
dan wordt des levens goddelijke lach
een grijns, misvormend de vertrokken monden.
Een donker lied heeft uw dagen doorklonken
tot het zich vastzette in uwe keel.
Het is diep in uw dorstig hart gezonken
en werd van uw wezen een deel.

Daarom spreek ik tot u niet, als gesproken
'k tot hen heb, die opgroeiden zorgenvrij,
Uw jeugd is nimmer bloemgelijk ontloken:
eer zij kon bloeien was haar tijd voorbij.
Ik spreek tot u, als menschen die ervaren
hebben bekommernis, onrecht en leed,
God maakte u zóó voor zijn dienst gereed
om Hem te diene' uw verd're levensjaren. -
Marianne, 't eerst wil ik tot jou
een paar afscheidswoorden richten,
de woorden van een ouden vriend,

In je oogen zag ik zoo dikwijls lichten
verlangens, kiemen van zaad als de wind
ze meevoert op zijn gevleugelde wiek.
Wat is 't waarnaar je hartehart verlangt?
Ik hoor in zijn diepten schoone muziek
bezingend wat je zelf verborgen blijft.
Misschien kan ik wegtrekken een gordijn
dat voor je denken verbergt wat je morgen
zult willen en zult hopen en zult zijn.
Ik las in jou 't verlangen, dat den mensch
doet hunkeren naar beter te begrijpen
zichzelf, het doel waarvoor hij leeft,
en welke vruchten zullen eenmaal rijpen
aan zijn levensboom. 'k Zie hoe je streeft
om op te lossen donk're levensvragen
die je bestormen; maar je bent alléén
en je huivert nog voor het groote wagen.

Luister mijn kind: er ligt een edelsteen
in de schatkameren van je gemoed,
een kracht bezit je, die j'omhoog zal dragen.
je zult begeeren, vurig, om te weten,
om de dingen te zien in een klaar licht
en het brood dat de geesten voedt te eten;
om niet te zien 't zonlicht enkel door spleten
in hooge muren, maar te voelen stijgen
de schutsluis: er wordt iets opengegooid
en wijde horizon begroet je als eigen,
Verrijkt zal worden je leven, verrnooid,
door het getoover van de melodie:
je vingers zulle' over de toetsen zweven,

wekkend die waren stom tot ruischend leven,
wekkend nieuw leven zelfs in harten die
zich dood lang waanden. - Ook het schoone beeld
waartoe de geest herschept de zichtb're wereld
en wat in haar wild door elkander dwaerelt
herleidt tot wat op 't onzichtbare steelt,
zal voor je opstaan en voor je oogen
zinken diep in je, vernieuwen je bloed.
Dan zult ge worden door den geest bevlogen,
die het leven met schoone krachten voedt.
Vaak zult ge in de eerste jaren
tegen 't leven je voelen zwak en klein,
maar lang eer vergrijzen je haren
zult sterk en rustig ge geworden zijn.
Als goede vruchten doen, zult ge bij 't rijpen
krijgen al edeler en fijner geur.
God zal door vreugd en leed j'al beter slijpen
tot in je wordt geheeld de laatste scheur.
Treurenden zullen om troost tot je komen
en zoekenden om hulp en raad;
je zult je voele' in Gods plan opgenomen
en de zegen, die uit je wezen gaat
zal door menig menschenleven stroomen
en dragen menigvuldig zaad.

De begenadigde

Dit is de dag van mijn belijdenis.
Vanmorgen toen 'k in alle vroegte ontwaakte
zong de merel reeds zijn morgenlied
ter eere Gods; in d'eerste schemering
lag ik en dankte als die vogel deed
God voor de kostbare gave des levens
en bad Hem, mij uit de hemelsche bronnen
te schenken kracht. O, zoo oneindig rijk
gevoel ik mij en zoo oneindig dankbaar.
In de verte zie 'k hooge toppen rijzen
verscheinerend in blauwe oneindigheid,
maar ik zie niet den weg, die tot hen voert.
Toch weet ik, dat ik eens ze zal bereiken;
ik voel een vlam in mij, die niets kan dooven,
ik voel een onaantastb're zekerheid
van een taak, waartoe ik geroepen ben
en die God mij zal openbaren
te zijner tijd. In de diepten des levens
zal ik doordringen tot waar ik haar vind.
Zij wacht op mij: haar lippen prevelen
een woord, waarvan 'k den zin nog niet versta,
maar dat vervult met diepe vreugde
m'n heil'gen schroom. O, aller scheps'len Vader,
leer mij te leven als ik leven moet
om d'opgaaf te vervullen die mij wacht!
Help mij liever eenzaam te zwerven,
dan mee te loopen met degenen, die
volgen de paden naar het troostelooze

moeras waarin de mensch wegzinkt
en gaat verloren. Liever eenzaam zwerven
over d'oneind'ge wat'ren van het rijk
des geestes, worst'lend met de golven, dan
stroomaf drijven met gekruiste armen.
Geef kracht en moed mij, Schenker aller gaven,
te wederstaan de zwakheid van het vleesch
en de verlokkingen, die kleine zielen
te gronde richten. Laat mij houden rein
dit lijf, dezen heiligen tempel,
dien Ge mij schonkt, hem te wijde' aan uw dienst.

Schoonheid van kleur, fonkelend of versoberd
en wonder onuitspreek'lijk van het licht,
onze zinnen betoov'rend met uw luister
en gij, waarin Gods adem leeft, gestalten,
vormen, die ons het wezen openbaart -
worst'len zal ik met u als Jacob deed
met d'Engel worstelen dagen en nachten
en ten leste dwingen hen t' openbaren
aan mijn oogen hun goddelijk geheim.
Stijgen zal ik op arendsvlerken
boven de warreling van kleinen strijd
om te verheerlijken God en Zijn werken,
uit te beelden Zijn kracht en heerlijkheid.

Kind van den twijfel

De nacht wordt al dun, maar ik kan niet slapen.
Mijn hart deinst terug voor den komenden dag.
Geloof ik waarlijk? Kan ik Christus' wapendrager
wel wezen en onder Zijn vlag
mij scharen? Dat onophoudelijk knagen
van twijfel maakt zoo moe m'en murw;
o, dat een kracht sterk als een sterke slurf
mij over al die poelen heen kon dragen!
'k Zie rondom mij zoovelen vast besloten,
hun wil steunt op een stevig fundament,
terwijl ik word naar links en rechts gestooten
en mij voortdurend heen en weder wend.
Geloof ik? Kan ik wel oprecht belijden
mijn wil, tot de gemeente toe te treên?
Had ik niet liever moeten wachte' alleen
desnoods nog, tot ik beter onderscheiden
kan de twee stroomingen in mijn gemoed?
Leidt mij, Heer, als zijn trouwe hond een blinde,
naar de paden, waar Uw wil mij behoedt.
Gij weet, dat ik oprecht ben in mijn pogen,
dat het mij ernst is met Uw wil; Ge weet
dat ik verlang om Uw naam te verhoogen
en te verheerlijken, maar dat de beet
van den twijfel in mij niet kan genezen
dan zoo Gij m'opent naar Uw Rijk de poort.
O, help mij, laat Uw heil'gen wil mij lezen
dan zal de verlamming in mij genezen
en de kracht mij doordringen van Uw woord.

Francine's dankgebed

Vader, buig U genadig tot mij neer:
op dezen dag mijner belijdenis;
laat een straal Uwer liefde op mij vallen
en dringen diep in mijn gemoed.
Adem op mij, Heilige Geest,
blaas weg alle onreinheid die mij bezoedelt,
dat ik in uwe oogen waardig zij
om toe te treden tot uwe gemeente
en te beginne' aan zelfgekozen taak.
Ik mag mijn krachten wijden aan de weezen,
die de springvloed van het oorlogsgeweld
achtergelaten heeft in onze landen.
Ze streele' en koest'ren als een moeder doet,
ze kusse' en aan mijn hart verwarmen.
Ik mag die oogjes bruin en zwart en blauw
toelachen met mijn lippen en mijn oogen,
wanneer wij samen loopen door het bosch,
de vogels op ons komen toegevlogen
en onder onze voeten veert het mos.
Door onze haren spelen zonnestralen
eer z'op het smalle doorwortelde pad,
in gouden flikkeringen nederdalen
en vorme' aan onze voet een gouden mat.
O, schoonheid van de heuvels en de stroomen,
heerlijkheid van de flonkerende zee,
waarop witte meeuwen, zich wiegend, droomen
en zomerwinden brengen geuren mee,
zoete geuren van overrijpe linden -

en gij mijn zusters, golven, zacht gezinde
fluist'rend ons toe vanwaar ge komt; - gezoem
van millioenen insecten, roepend uw genuchten,
zomer, terug in onze' erinnering;
zingende hooge hymnen tot uw roem,
voerend ons weg uit deze somb're luchten
naar waar de droom ons gisteren omving
en morgen weer omvangen zal. Ik dank
u, Vader, dat ge mij de gronden
ontsloot van uw onmeet'lijk Rijk;
O vader, laat alle aardsche schatten wijken
voor mij naar d'allerverste kim
en der armoe grijze pij omsluiten
mijn leden, zoo ik maar het pad beklim
dat heenvoert naar uw onverdeelde meent,
waar de kudde' aller dorpsgenooten weiden
en het gemeen bezit van bosch en heide
hen allen broederlijk vereent.
Voor ons allen leed Christus den dood,
om allen te verlossen van hun boeien;
o, moog liefde aller harten doorgloeien
voor onze Morgenster, ons Morgenrood.

Elisabeth

De morgen schemert door het open raam;
in de dakgoot tjilpen de jonge musschen;
en in de verte kraaide al een haan.
Straks zullen de Paaschklokken luiden;
hun stem verkondt: ‘Christus is opgestaan’.
O feestdag der opstanding van Gods liefde,
die tromfant'lijk door de wereld gaat!
Ik kon niet inslapen gistren-avond;
er ging zooveel mij door het hoofd: nu zal
voor mij morgen beginnen een nieuw leven,
maar toen ik eind'lijk insliep, zag
in den droom ik lief'lijke gezichten
als bloemen wieg'len op den zoelen wind,
en uit hun schare dook op één gelaat,
zoo rein en onuitspreek'lijk teeder,
dat ik uitstrekte d'armen vol verlangen
naar haar en wist, dit is mijn naamgenoot.
God zeeg'ne u, heil'ge Elisabeth.
Ik had onlangs weer over haar gelezen;
van kind af aan had ik het liefste háár
van de heil'ge vrouwe' uit de middeleeuwen,
volbrengend in die eeuwen van barbaarschheid
Christus' gebod, verzorgend arme' en kranken,
troostend de verslagenen van hart.
En van alle middeleeuwsche legenden
is deze 't liefst mij, hoe een Engel Gods
haar voor de ruwe berisping beschermde
van haar gemaal, den hertog; 't brood en linnen

dat ze droeg in haar korfje, om te brengen
haar gave, tegen zijn geboden in,
een arme weduwvrouw, verand'rend in
een tuil veldbloemen, glanzend van de dauw.
Allen begrepen: God had haar geholpen
en met hen allen zonk de grimme burggraaf
deemoedig op de knieën....

Een wonderbaarlijk boek heb ik gist'ren gelezen.
Het laatste woord van een machtigen ziener,
zijn laatste maning aan menschheid-van-nu.
Niet alles daarin heb ik goed begrepen:
hoe zou dat kunnen? Ik ben pas achttien jaar,
en hij liet, vrucht van een heroïsch leven,
dit heerlijk boek aan de geschonden menschheid na.
En dit heeft het zóó diep mij ingehamerd,
dat ik het nimmer meer vergeten zal:
Liefde de essentie is van Christus' boodschap
en al wat zich noemt Godsdienst, haar ontberend,
doet verstarren in ons Gods adem. Zij
alleen maakt ons met Christus één.
Allen die haar uitdragen door de wereld
en haar stroom uit doen stroomen door de landen
helpen aan de verlossing van 't Heelal.
Want allen, ook de kleinsten, mogen helpen
en zoo verrijst Gods Koninkrijk,
een bouw die voortgaat door de eeuwigheden,
o heerlijke, bovenmensch'lijke menschen,
die breken telkens door de ijskorst heen
het hart van de menschheid ompants'rend.

Hoevelen zie 'k oprijzen voor mijn oogen
weldoeners van het menschelijk geslacht.
Dokter Pinel, wie kent zijn naam nog? Hij
d'eerste die dacht; ‘geesteskranken zijn menschen
en hebbe' op mensch'lijke behand'ling recht.’
In de hel van Bicetre drong hij door
en nam d'arme zieken de keet'nen
geklonken om hun enkels en hun polsen,
voorzichtig af. Dit was 't eerste begin.
Al verder schrijdt het zegenbrengend werk
makend weer menschen uit d'ontmenschte kranken
door arbeid, strookend met hun aanleg
en uw heilrijke drank, muziek,
gij die naar d'oude sage wilde dieren temdet,
en roept het diepst mensch'lijke in menschen wakker,
verlangen naar gemeenschap, dat 's verlangen
naar met, en vóór elkaar te zijn.

En aan mijn and're groote naamgenoote
denk ik, ‘de Engel der gevangenissen’,
de goede engel van die martelholen,
waarin ook duizenden lagen aan keet'nen,
wat hadden zij voor vreeselijks gedaan,
dat zij zoo'n harde straf verdienden?
D'eenen stalen een brood voor vrouw en kind'ren
die hong'rig waren, of zetten in de bosschen
strikken en brachten een haas mee naar huis -
erge misdaad in d'oogen van de heeren. -
Er waren dieven en inbrekers onder,
velen hadden in dronkenschap gevochten,
enk'len in dolle woede een mensch vermoord.

Rechters spraken de zware straffen uit,
stuurden naar de galeiën, lieten ze gees'len;
't was mooi als zij ontsnapten aan de galg.
Maar niet alleen de straf stompte hen af
ook de hoon en algemeene verachting
en 't gevoel hunner minderwaardigheid.
En gij, mijn zuster, Elisabeth Fry,
waart d'eerste die in hen zag medemenschen,
en uw drang naar gerechtigheid
schreeuwde het uit, dat hier zielen vermoord
werden, die waren naar Gods beeld geschapen:
tege' onrecht en wreedheid riept gij te wapen
en velen kwamen, te voeren den goeden strijd.

En weer rijst een andere vrouw voor mij op.
Niet licht was uw taak, Josephine Butler,
maar Christus stond naast u en steunde u,
omdat ge zijn voorbeeld begrepen had,
toen hij oprichtte Maria Magdalena
en hare zonden haar vergaf.
Niet altijd was de menschheid zoo schijnheilig
als toen gij optrad, Josephine, zij
stopte niet altijd weg de prostitutie
in huizen waar voor 't raam rood lampje brandde
en waar d'ontucht zich neergelaten had.

Men sprak daarover niet luid in fatsoenlijk
gezelschap, maar fluisterend des te meer,
met gegichel, of schijnbaar verontwaardigd.
Maar gij wierpt de deuren wijd open, spraakt
in onomwonden taal staalharde woorden

uw afschuw en verontwaardiging uit
over 't gehuichel van al wat zich noemde
eerbaar, fatsoendelijk en braaf,
en toondet aan hoe duizenden zielen
verloren gingen in de duisternis,
slachtoffers van der mannen lage driften.
Tot dezen gingt ge en poogdet t'ontdekken
't mensch'lijke in hen onder de laag van verf.
En soms zaagt ge plotseling in hun oogen
iets van het onbedorven kind.
Altijd spraakt ge vriendelijk tot hen,
vragend of met iets ge hen kondt helpen,
als een brief te schrijven aan een oude moeder,
die sinds jaren niets meer gehoord had van
haar dochtertje, uitgegaan om een boodschap
en niet meer thuis gekomen,
niet die avond en niet alle volgende.

Allengs kwamen de tongen los;
en witte bloem van dankbaarheid
bloeide op in de woestenij der harten.
Als ge hen van de Eeuwige Liefde spraakt,
die zich aan 't Kruis had laten nag'len,
opdat ook zij mochten worden verlost -
en hoe niet d'eerbare vrouwen, met harde
trekken en saamgeknepen lippen,
waren Christus het naast, maar zij,
omdat ze liefde en troost het meest behoefden,
dan verjongden de verflenste gezichten
en de monden werden moederlijk zacht.
Wat zoudt ge zeggen, Josephine Butler,

zoo ge de wereld zaagt waarin wij leve' en
d'onmeet'lijke omvang van de prostitutie
en d'ondergang van zoovele kind'ren?
Ik weet het niet, maar ik kan het raden:
‘God steune ons met zijn genade
en schenke dubb'le kracht ons voor den strijd’.

Een lange stoet van lichtende gestalten....
nu zie ik ook uw kloek, bezield gelaat
ons ernstig aanzien, Florence Nightingale:
krachtig zijt. ge en mannelijk van wezen,
hoe zoudt g'anders kunnen verdragen
op de slagvelden 't luid gekerm, gesteun,
de lucht van bloed en stukgeschoten lijven,
de ledematen her en der verspreid,
en al d'onvoorstelbare ellende
van 't beleg van Sebastopol?
En door die hel van bloed en vuur
schreedt ge, zoo rustig als door 't eigen huis,
en tradt de hospitalen binnen
met vaste, veerkrachtige tred.
Daar lagen de gewonde'in vuil en bloed,
steunende, luid smeekend: ‘Water, geef ons water,
wij verdorsten’. Door hun rijen schreed de dood.
In deernis legde hij zijn hand op 't hart
van al die arme martelaren:
een enk'le snik, dan werd het steunen stil.
Maar gij kwaamt binnen, Florence Nightingale,
met u kwam hoop in een lichtgroen gewaad,
bloemen ontbloeiden aan haar staf, en gij
riept luid, riept over zeeën en landen

en jonge vrouwen kwamen in scharen,
zij brachten linnen mee en maakten pluksel,
schrobden zalen, maakten alles rein,
verzorgden en verbedden de gewonden,
schreven voor hen naar huis, en als de pijn
in al die afgezette ledematen
hen niet liet slapen, zongen ze in slaap
met kinderliedjes hen; als zij ontwaakten
was de pijn draag'lijk en de koorts gedaald.

O schoone bloei van rijpe menschelijkheid
al verder uitspreidend naar alle kanten
uw bloeisel, door de wetenschap bevrucht,
die tot de blinden gaat en hen leert zien,
gaat tot de dooven, leert hen hooren
en tot de stommen, die ge spreken leert;
die brengt het offer van het eigen leven
gaande tot de leprozen in verre landen,
wetend te worden onfeilbaar ook besmet
maar die niet aarzelt om te gaan.
Uit de donk're ravijnen van het leven
stijgt gekerm op als van een stervend beest
en ik wil dalen naar waar 't eenzaam smacht.
Eeuwige Liefde, sta mijn zwakheid bij;
leer m'in de minste uwer creaturen
nog zien een beeld van uw heerlijkheid.
Eeuwige Liefde, steun met uw genade
mijn zwakke menschelijke kracht.

De predikant spreekt:

Martijn, het is voor jou een zware dag vandaag.
Nog meer dan anders zult ge missen
de liefde die alleen een moeder geven kan.
't Is moeilijk voor mij om te zeggen
wat ik toch zeggen moet omdat ik voel
dat ik een muur tusschen ons af moet breken
die in de laatste maande' al hooger werd.
'k Begrijp, hoe pijnlijk dit gesprek voor jou is,
maar 'k mag je zoo niet laten gaan...

'k Heb je twee jaren eerst als kind gehad;
je was een frissche levendige jongen
vol levenslust; ik had schik in je vragen
en in den wil die uit je sprak
om het geleerde te doorgronden.
Maar toen je veertien jaar was bleef je weg,
als zoovele and'ren en je vader zei,
dat het was door het vele huiswerk,
maar 'k begreep, dat er nog wat anders was.
Verleden jaar ben je teruggekomen:
je had getwijfeld, zei je, maar nu wist
je, dat je aangenomen worden wou,
en je zou graag elke week weer komen.
In die jaren was het gebeurd,
dat je je moeder had verloren
en je vader hertrouwd was. Ik begreep
dat je moeite had je te schikken en wachtte
in de hoop, dat je bij mij komen zou,

maar je kwam niet en 'k voelde
dat je wel wilde maar niet dorst.
Om te zien, ben je haast een man
maar in je wezen is nog veel van den jongen
en doordat ik zelf twee jongens heb
wat ouder dan jij bent, begreep 'k al gauw
dat er iets was, wat je niet kon verwerken.
Graag zou ik je willen helpen,
maar alleen een moeder kan dat doen:
het een'ge wat ik doen kan, is te griffen
in je gemoed een enkel woord van raad.
Je bent nu in de jaren dat de drang
te beleven de groote openbaring
der liefde, gaat pulseeren door je bloed
en je vol ongeduld wacht op het wonder
te worden één met de beminde vrouw.
Soms groeien een meisje' en een jongen op
tezaam, zij spele' als kind'ren met elkander
vader en moeder: ‘Willy trouwt met mij,
dat 's vast’. En als zij ouder worden, gaat
de kindervriendschap haast onmerkbaar over
in liefde, rustig als een klare stroom
die zich verbreedt bij 't stroomen door de landen,
opnemend aldoor nieuwe wat ren: zoo
stroomt liefde aldoor breeder uit door hun leven
en zij behooren elkaar voor altijd.
Bij and'ren is het of een knop schiet uit
den grond opeens: wanneer hun oogen samen
komen, begint in harten een muziek
die zij nog nimmer hoorden, heel hun leven
stroom van akkoorde' ontruischt.

Zij weten dat ze elkaar zullen behooren
en behoord hebben in alle' eeuwigheid,
immers liefde kent begin noch einde,
omdat de ziel bestaat in eeuwigheid.
Maar enkel liefde die is van de ziel
zoowel als van de zinne', is die naam waardig,
zin'lijke hartstocht heeft geen resonantie
die doorklinkt in des levens symphonie.
De jeugd bezit een zinnelijk vermogen
dat de dingen zet in toovergloed,
maar wanneer het vergaat blijft er niets over
dan wat koude asch van herinnering.

't Meest grootsch geheim van 't leven is de dood,
de rijkste is hij van 's levens achtergronden,
en niet schrikwekkend voor wie voelt verwant
hem aan de eeuwigheid, bitter voor hem
die alle groei waant met hem ten einde.
De diepe liefde tusschen man en vrouw
is 't grootst geluk, de zachtste troost in 't leven.
Geloof mij, beter is het lange wachten,
d'opstand der zinnen, d'onrust van het bloed,
dan 't klatergouden surrogaat van liefde
dat passie heet, d'onreine Eros,
die schenkt gevaarlijken bedwelmingsdrank.

Ik wou zoo graag dat j'ook wat zei, Martijn.

Martijn:
't Is voor mij zoo moeilijk te praten over
derg'lijke dingen; ik ben het ontwend.

Vader en ik, we zijn samen wel goed,
maar we praten alleen over gewone dingen,
wat in de krant staat, en dat ook niet lang;
't eindigt meestal met dat hij driftig wordt:
hid is liberaal, ik ben kommunist.

Predikant:
Martijn, ik ben blij dat je kommunist bent.
Ik ben het niet, maar 't is een ideaal
waarvoor het zeker waard is om te leven,
en als je in het kommunisme doordringt
en 't Evangelie op je werken laat
dan zult ge vinden dat ze in de kern één zijn
omdat ze beiden willen dat de liefde
het menschelijk leven beheerschen zal.
En wat de liefde tusschen man en vrouw
betreft, de grootste kommunist was Lenin
en hij had heel zijn leven lief één vrouw
met trouwe, zelfopofferende liefde.

In de partij zult ge and're dingen hooren,
ook zien, maar ik ken kommunisten
wier huwelijksleven voorbeeldig is.
En nu tot slot nog deze woorden:
wanneer je denkt aan wat je moeder graag
zou willen dat je deed en werd, Martijn,
dan weet je, hoe je nu moet leven;
en zoo om je lachen de kameraden
omdat je niet mee naar een danshuis gaat
waar onbehoorlijke dingen gebeuren,
word dan niet driftig, maar geef ook niet toe

en je zult zien dat op den duur ook and'ren
je bijvallen. Probeer een kracht te wezen
van zuiverheid in heel je levenswandel
en richt je naar het hoogste altijd.

Martijn:
Ik dank u wel. Ik kan nu niet veel zeggen,
maar ik zal niet vergeten wat u zei.

Erne's godsvertrouwen

Ik zie de zon schijnen in de ramen
aan den overkant van de straat,
en naarmate het donker vergaat
groeit in mij een blij beamen
van levens feest'lijk gelaat.

Ik weet, dat geen moeienissen
ons zullen worden bespaard:
elk uur zijn moeienis baart,
maar hoe ze ook naar ons grissen,
het maakt mij niet bezwaard.

Want ik weet, dat alle dingen
eens zullen verkeeren in licht;
eens zal het alles doordringen;
zacht zullen de uren zingen
en de dagen vormen een gedicht.

Of ook achter en naast ons het lijden
werpt zijn schaduw donkermassief
door de breede poort der tijden -
of 't ook al nader komt glijden
te ontgrissen ons als een dief,

in de nacht hen, die 't meest wij beminden,
wik kunnen blijven getroost:
God zal onze wonden verbinden,
ons helpen zal Hij om te vinden
in het geven van liefde troost.

Peter

Toen de dag naderde van zijn belijdenis
werd deze Petrus in zijn hart onrustig:
hij voelde, dat hij Christus had verloochend,
dien hij toch liefhad en wou volge'. Er was
een jongen op 't Lyceum, in de hoogste
klas zooals hij, een groote sterke jongen
roodharig, met een spottend sluw gezicht,
die zelf als kind erg geplaagd was geworden
om zijn rood haar en nu graag and'ren plaagde,
in het bijzonder Peter. Hij was zelf
een slachtoffer van 't huw'lijk zijner ouders.
Gescheiden waren zij na lang krakeel,
en met achttien jaar was André al cynisch
als een oude jonggezel.
Toen hid gehoord had, dat er jongens waren,
die aangenomen zouden worden,
kreeg hij pleizier er in, om ze te treit'ren
met grove en domme praatjes over
‘die ouderwetsche rommel van de kerk.
'k Had gedacht, dat jullie verstand'ger waren,
dan te luisteren naar zoo'n oude zeurpiet’.
De jongens tot wie hij zich richtte zwegen
op één na, die bloosde en zei schuchter
‘dat moet iedereen voor zich zelven weten,
maar anderen in hun geloof te kwetsen,
is niet van een fatsoenlijk man’. Toen wendde
André tot Peter zich en met een grove lach
vroeg hij: ‘Hoor jij ook bij die brave jongens?’

en Peter: ‘Wel neen, ik heb niets met hen
te maken’. 't Woord ontsnapte hem
eer hij 't zelf wist en heel den dag was 't of
hij iets moest wegslikke' in zijn keel. Maar's avonds
toen hij in bed lag, stond het midden in
zijn denken. Hij dacht: ‘lk ben laf geweest,
'k heb Christus, dien ik volgen wou' verloochend.
Hij sliep onrustig en den dag daarop
klonk telkens weer in hem die stem:
‘Christus verloochend, dien 'k volgen wou’.
Zijn moeder bemerkte hoe bedrukt hij was
en toen zij's avonds samen waren en
de jongen stil over zijn huiswerk zat,
vroeg ze zacht ‘Wat is er toch, Peter?’ - Toen
hij haar verteld had, wat er was gebeurd,
zei ze alleen: ‘Dat was laf van je, Peter,
dat had ik van mijn jongen niet gedacht.’
Hij hoorde, dat z'een brok had in haar keel
en zijn mond trilde maar hij zweeg. Er hing
een vreemde stilte in de vertrouwde kamer,
men hoorde enkel 't tikken van de klok.
Na een poos zei ze rustig: ‘Peter, je
wilt toch zeker niet op Zondagmorgen
staan als een leugenaar voor God?
Er is maar één ding, dat je nu kunt doen
en wat dat is, hoef ik je niet te zeggen’.
Hij knikte, dat hij haar begrepen had.
Den dag daarna zocht hij André op en
zei duidelijk, zóó dat anderen het hoorden:
‘André, ik ben Maandag laf geweest;
ik word wel degelijk ook aangenomen

en het is mij ernst daarmee,
al zult ge dit, na wat gebeurd is, niet
gelooven'. André zweeg verbaasd en wie
kan zeggen, of niet op dat oogenblik
een zaadje in hem werd gestrooid
dat eens ontkiemen zou? - Toen Peter thuiskwam
gaf hij zijn moeder eerst een kus;
zij zag, dat zijn oogen weer helder stonden,
'Het is in orde, moeder'. En zij baden samen
dat God hem geven zou meer moed en kracht
en helpen zou als zwaarder bleek in 't leven
Christus te volgen, dan hij had verwacht
en hij, die zoo onstuimig zich soms waagde
vooruit, maar dan, voor hem zelf onverwacht
zijn moed voelde' wegzinken en versaagde,
zou worden een goed strijder in Gods wacht.

Slotgebed

Almachtig God, die hebt de wereld geschapen,
Hart van het leven, Bronaêr van alle goed,
wij willen onze jeugd niet verbrodd'le' of verslapen:
pantser ons met uw rusting, wapen ons met uw wapen,
Geef liefde ons, waarachtigheid en moed.

Wij komen tot U om de liefde, wij smeeken
U, wilt planten in ons hart haar loot,
wilt vurige vonken van haar daarin ontsteken,
wilt in ons doen ontspringen haar klare beken;
maak haar sterk in ons, Vader, maak gaaf haar en groot.

Wij zijn te jong om ons zelf te doorgronden,
wij hebben de wereld nog lang niet doorgrond,
maar wij proefden al iets in onze monden
van haar wrangheid en wij weten te zijn gezonden
om haar zoeter te maken voor Uwen mond.

Wij weten al iets van haar donk're gevaren
en van onze eigen zwakheid al veel:
wij zijn nog onrijpe korenaren
maar wij rijpen en eens zullen onze scharen
wuiven in den wind, hoog en rijp en geel.

Wij weten niets te kunnen bereiken
zonder Uw hulp, zonder Uw kracht.
Steun ons, dat niet onderweg wij bezwijken
wijs ons den weg naar Uw koninkrijken,
maak ons tot vuurtorens in den nacht.

Help ons de schepen te redden die zwalken
op de donkere, storm-gezwiepte zee,
leer ons de loerende riffen verschalken,
dat al die dobb'rende pinken en tjalken
mogen bereiken de veilige ree.

Wij hebben de bloembedde' in orde gebracht:
geef Vader, Gij aan den uitzaai Uw zegen,
de zonnewarmte en weldadige regen
des daags, de dauw aan 't eind van de nacht,
die doet fonk'le' elke grashalm aan de berm der wegen.

Opdat de bloem onzer levens moge
genade vinden voor Uw aangezicht
en haar geur moge stijgen hoog omhooge,
maak deemoedig ons hart, maak rein onze oogen
maak hen waardig te zien het Groote Licht.